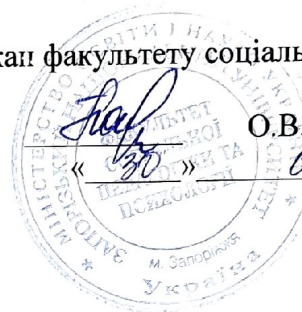

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології
О.В. Пономаренко
« 30 » 08 2021

НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
спеціалізації 016.01 – Логопедія
освітньо-професійна програма – Логопедія

Укладачі: Заверико Н.В., к.пед.н., професор кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, Апухтіна В.В. викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № 1 від «27» 08 2021 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

Протокол № 1 від «30» 08 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

Н.В. Заверико

І.В. Козич

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) (ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка»	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 016 – «Спеціальна освіта»	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
Спеціалізація 016.01 – Логопедія		8 -й	
Освітньо-професійна програма Логопедія		Лекції	
	20 год.		
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Змістових модулів – 6	Практичні	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		50 год.	.
		Вид підсумкового семестрового контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Нейропсихологія в логопедичній практиці» є формування у студентів теоретико-методологічних знань про нейропсихологію як науки, ознайомити з морфо-функціональною організацією та віковими нормами становлення вищих психічних функцій, основами теорії та практики нейропсихологічної діагностики стану сформованості ВПФ та основними напрямками психомоторної та когнітивної корекції ВПФ у дітей із мовленнєвими порушеннями старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Нейропсихологія в логопедичній практиці» є:

- ознайомити студентів із морфо-функціональною організацією та віковими нормами становлення вищих психічних функцій;
- навчити виявляти нейропсихологічний фактор, що є одиницею синдромного нейропсихологічного аналізу;
- навчити проводити якісну кваліфікацію симптомів порушень психічних функцій;
- навчити виявляти та співставляти порушені (негативні симптоми) і збережені психічні функції;
- забезпечити формування навичок формулювати висновки та складати протокол нейропсихологічного вивчення, намічати план корекційної роботи;
- вироблення навички застосовувати певні методики нейропсихологічної корекції відхилень у розвитку в контексті цілісного розвитку особи з порушеннями мовленнєвого розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути

таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Результати навчання:</p> <p>РН-12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку.</p> <p>РН-19. Володіти основними принципами, правилами, прийомами і формами суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>РН-20. Застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p>	<p>Методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, тощо); - діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, інтелектуальні розминки, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, обговорення); - дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру);
<p>Компетентності:</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.</p>	<p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - перевірка добору діагностичного матеріалу; - добір матеріалів для корекції ВПФ; - роботи в групах, ділові ігри.

Міждисциплінарні зв'язки. Проблематика курсу «Нейропсихологія в логопедичній практиці» пов'язана з курсами «Технології спеціальної освіти», «Основи сенсомоторної корекції», «Діагностика дитини з ООП», «Логопедія», «Логопедичні технології», «Методика логопедичної роботи з дітьми з комбінованими порушеннями».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи практичної нейропсихології.

Історія розвитку нейропсихології дитячого віку. Сучасні тенденції розвитку дитячої нейропсихології. Місце нейропсихології серед інших наук. Нейропсихологічний підхід до розвитку, що відхиляється. О.Р. Лурія як засновник вітчизняної нейропсихології. Вищі психічні функції людини у вченні Л.С. Виготського. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій. Поняття «функціональна система» та основні особливості її роботи (К.П.Анохін). Мозкова організація психічних процесів. Фактор – одиниця синдромного нейропсихологічного аналізу. Вікові нормативи формування факторів. Три функціональні блоки мозку. Функціональна асиметрія мозку та міжпівкульна взаємодія.

Змістовий модуль 2. Нейропсихологічний аналіз порушень вищих психічних функцій за локальних уражень мозку.

Затримка та відставання в мовному розвитку. Синдроми дислексії та дисграфії. Несформованість зорово-просторових функцій. Дефекти моторного розвитку. Синдроми дефіцита уваги та труднощі довільної регуляції та контролю своєї діяльності. Варіанти несформованості мнестичних функцій. Особливості затримок інтелектуального розвитку дітей. Нейропсихологічні та соціальні механізми складностей навчання в загальноосвітній школі. Діти з особливостями психофізичного розвитку. Нейропсихологічні особливості розвитку близнюків. Нейропсихологічні особливості обдарованих дітей. Діти-білінгви. Проблема вищих психічних функцій в нейропсихології. Нейропсихологічні синдроми. Сенсорні та гностичні зорові розлади. Зорові агнозії. Сенсорні і гностичні шкірно-кінестетичні розлади. Тактильні агнозії. Сенсорні і гностичні слухові розлади. Слухові агнозії. Порушення довільних рухів і дій. Проблема апраксії. Порушення довільної регуляції ВПФ і поведінки в цілому. Порушення мови при локальних ураженнях мозку. Проблема афазій. Порушення пам'яті при локальних ураженнях мозку. Проблема амнезій. Порушення уваги, мислення при локальних ураженнях мозку.

Змістовий модуль 3. Нейропсихологічна діагностика.

Завдання та принципи нейропсихологічної діагностики дітей. Вимоги до матеріалу та методів дослідження. Вимоги до процедури обстеження. Складники схеми дослідження. Проблема нормативів. Система оцінок продуктивності психічної діяльності. Анамнестичні дані та клінічна бесіда. Методи дослідження латеральних переваг. Методи дослідження рухових функцій. Кінестетичний праксис. Кінетичний (динамічний) праксис. Просторовий праксис. Методи дослідження сприйняття. Тактильні та соматогностичні функції. Зоровий, слуховий гнозис. Просторовий гнозис. Методи дослідження пам'яті, мовних, інтелектуальних функцій, емоційно-вольової сфери. Методи нейропсихологічного дослідження просторових уявлень. Написання нейропсихологічного заключення.

Змістовий модуль 4. Нейропсихологічна корекція порушень психо-моторного розвитку дітей із ТПМ.

Основні принципи нейропсихологічної корекції дитячого віку. Стратегії нейропсихологічного втручання. Етапи корекційної роботи. Становлення функціональної системи з опорою на збережені ланки й «вирощування» слабкої ланки в процесі спеціально організованої взаємодії. Корекційно-розвивальна діяльність при функціональній дефіцитарності базальних ядер мозку, стовбурових утворень мозку (дизгенетичному синдрому). Корекційно розвивальна діяльність при функціональній несформованості лобних відділів мозку, лівої скроневої області, мозолистого тіла, правої півкулі. Проблема гетерохронії і асинхронії розвитку. Нейропсихологічний підхід до проблеми труднощів навчання в школі. Механізми труднощів навчання дітей. Методи формування довільної регуляції і контролю діяльності. Методи рухової корекції. Методи когнітивної корекції. Методи розвитку особистості і спілкування дитини.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні		о/д ф.	з/дист т ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист т ф.	о/д ф.	з/дист т ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	8	4		4		7		4	6	10
2	15	12	6		6		3		6	8	14
3	15	12	6		6		3		6	8	20
4	15	8	4		4		7		4	8	6
Усього за змістові модулі	60	40	20		20						60
Підсумковий семестровий контроль залік	30						30	30			40
Загалом					90					100	

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Теоретичні основи практичної нейропсихології	4	
2	Тема 2. Нейропсихологічний аналіз порушень вищих психічних функцій за локальних уражень мозку.	6	
3	Тема 3. Нейропсихологічна діагностика.	6	
4	Тема 4. Нейропсихологічна корекція порушень психомоторного розвитку дітей із ТПМ.	4	
Разом		20	

6. Темі практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Теоретичні основи практичної нейропсихології	4	
2	Тема 2. Нейропсихологічний аналіз порушень вищих психічних функцій за локальних уражень мозку.	6	
3	Тема 3. Нейропсихологічна діагностика.	6	
4	Тема 4. Нейропсихологічна корекція порушень психомоторного розвитку дітей із ТПМ.	4	
Разом		20	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – підготувати доповіді та виступити за темами (можливі 2 виступи на 2 практичних заняттях).	Питання для підготовки: Історія розвитку нейропсихології дитячого віку. Сучасні тенденції розвитку дитячої нейропсихології. Місце нейропсихології серед інших наук. Нейропсихологічний підхід до розвитку, що відхиляється. О.Р. Лурія як засновник вітчизняної нейропсихології. Вищі психічні функції людини у вченні Л.С. Виготського. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій. Поняття «функціональна система» та основні особливості її роботи (К.П.Анохін). Мозкова організація психічних процесів. Фактор – одиниця синдромного нейропсихологічного аналізу. Вікові нормативи формування факторів. Три функціональні блоки мозку. Функціональна асиметрія мозку та міжпівкульна взаємодія.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Самостійне виконання - 1 Повнота відповіді – 1	2*2=4
	Практичне завдання – аналіз статті.	Вимоги до виконання та оформлення: Усна відповідь щодо критичного аналізу статті (Шеремет М.К., Коломієць Ю.В. Нейропсихологічні засади формування мовлення у дітей із ТПМ. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)</i> зб. наук. праць. 2012. № 3. та розміщення аналізу на сторінці курсу Moodle (https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113). Схема аналізу наведена.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: 1. Змістовність – 2 б. 2. Правильність – 1 б. 3. Самостійність – 1 б.	4
	Практичне завдання – таблиця.	Скласти таблицю « <i>Вікові нормативи формування факторів</i> » та розмістити на сторінці курсу Moodle	Максимальна кількість балів	2

		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113 .	нараховується за такими критеріями: 1. Змістовність – 2 б. 2. Правильність – 1 б.	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	4			10
2	Теоретичне завдання – підготувати доповіді та виступити за темами (можливі 3 виступи на 3 практичних заняттях).	Питання для підготовки: Затримка та відставання в мовному розвитку. Синдроми дислексії та дисграфії. Несформованість зорово-просторових функцій. Дефекти моторного розвитку. Синдроми дефіцита уваги та труднощі довільної регуляції та контролю своєї діяльності. Варіанти несформованості мнестичних функцій. Особливості затримок інтелектуального розвитку дітей. Нейропсихологічні та соціальні механізми складностей навчання в загальноосвітній школі. Діти з особливостями психофізичного розвитку. Нейропсихологічні особливості розвитку близнюків. Нейропсихологічні особливості обдарованих дітей. Діти-білінгви.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Самостійне виконання - 1 Повнота відповіді –1	2*3=6
	Практичне завдання: конспект.	Вимоги до виконання та оформлення: Опишіть основні синдроми несформованості та порушень ВПФ у дітей. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113 . Вказати посилання на джерела.	Максимальна кількість балів - 6, які нараховуються за виконання таких частин роботи: 1. Змістовність –2 б. 2. Логічність – 2 б. 3. Демонстрація – 2 б.	6
	Практичне завдання: таблиця «Нейропсихологічні синдроми».	Складання таблиці «Нейропсихологічні синдроми». Компоненти таблиці: Назва синдрому. Порушені функції. Локалізація. Прояви. Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113	Максимальна кількість балів - 2, які нараховуються за виконання таких частин	2

			роботи: 1. Повнота – 2 б. 2. Лаконічність – 2 б.	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	5			14
3	Теоретичне завдання – підготувати доповіді та виступити за темами (можливі 3 виступи на 3 практичних заняттях).	Питання для підготовки: Завдання та принципи нейропсихологічної діагностики дітей. Вимоги до матеріалу та методів дослідження. Вимоги до процедури обстеження. Складники схеми дослідження. Проблема нормативів. Система оцінок продуктивності психічної діяльності. Анамнестичні дані та клінічна бесіда. Методи дослідження латеральних переваг. Методи дослідження рухових функцій. Кінестетичний праксис. Кінетичний (динамічний) праксис. Просторовий праксис. Методи дослідження сприйняття. Тактильні та соматогностичні функції. Зоровий, слуховий гнозис. Просторовий гнозис. Методи дослідження пам'яті, мовних, інтелектуальних функцій, емоційно-вольової сфери. Методи нейропсихологічного дослідження просторових уявлень. Написання нейропсихологічного заключення.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Повнота відповіді –1 Самостійність відповіді –1	3*2=6
	Практичне завдання: діагностичне обстеження	1. Провести нейропсихологічну діагностику з дитиною віком від 5 до 9 років. 2. Написати нейропсихологічне заключення. Форма подання: у вигляді структурованого опису, за наданим зразком. Файл з таблицею прикріплюється на сторінку курсу Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113	Максимальна кількість балів - 8, які нараховуються за виконання таких частин роботи: 1. Правильність оформлення – 2 б. 2. Надання фото/ відео звіту - 2 б.	8

			3. Оформлення висновків – 2 б 4. Захист – 2 б.	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	4			14
4	Теоретичне завдання – підготувати доповіді та виступити за темами (можливі 2 виступи на 2 практичних заняттях).	Питання для підготовки: Основні принципи нейропсихологічної корекції дитячого віку. Стратегії нейропсихологічного втручання. Етапи корекційної роботи. Становлення функціональної системи з опорою на збережені ланки й «вирощування» слабкої ланки в процесі спеціально організованої взаємодії. Проблема гетерохронії і асинхронії розвитку. Нейропсихологічний підхід до проблеми труднощів навчання в школі. Механізми труднощів навчання дітей. Метод заміщуючого онтогенезу А.В. Семенович.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Повнота відповіді –1 б. Самостійність відповіді –1 б.	2*2=4
	Практичне завдання: демонстрація методів корекційної роботи (4 завдання).	Підбір та демонстрація дидактичного матеріалу 4-х ігор (за двома напрямками на вибір) для корекції мовлення при афазії за напрямками: Корекційно-розвивальна діяльність при функціональній дефіцитарності базальних ядер мозку, стовбурових утворень мозку (дизгенетичному синдромі). Корекційно розвивальна діяльність при функціональній несформованості лобних відділів мозку, лівої скроневої області, мозолистого тіла, правої півкулі. Методи формування довільної регуляції і контролю діяльності. Методи рухової корекції. Методи когнітивної корекції. Методи розвитку особистості і спілкування дитини. Файл з іграми прикріплюються на сторінку курсу Moodle	Максимальну кількість балів можна отримати при демонстрації 4-х ігор по 4 бали за кожен гру. Бали нараховуються за виконання таких частин роботи: 1. Повнота відповіді – 1 б. 2. Демонстрація – 1 б.	4*2=8

		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9113	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	6		12
Усього за змістові модулі контр. заходів	19		60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання: тестування	Питання для підготовки: Історія розвитку нейропсихології дитячого віку. Сучасні тенденції розвитку дитячої нейропсихології. Місце нейропсихології серед інших наук. Нейропсихологічний підхід до розвитку, що відхиляється. О.Р. Лурія як засновник вітчизняної нейропсихології. Вищі психічні функції людини у вченні Л.С. Виготського. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій. Поняття «функціональна система» та основні особливості її роботи (К.П.Анохін). Мозкова організація психічних процесів. Фактор – одиниця синдромного нейропсихологічного аналізу. Вікові нормативи формування факторів. Три функціональні блоки мозку. Функціональна асиметрія мозку та міжпівкульна взаємодія. Затримка та відставання в мовному розвитку. Синдроми дислексії та дисграфії. Несформованість зорово-просторових функцій. Дефекти моторного розвитку. Синдроми дефіциту уваги та труднощі довільної регуляції та контролю своєї діяльності. Варіанти несформованості мнестичних функцій. Особливості затримок інтелектуального розвитку дітей. Нейропсихологічні та соціальні механізми складностей навчання в загальноосвітній школі. Діти з особливостями психофізичного розвитку. Нейропсихологічні особливості розвитку близнюків. Нейропсихологічні особливості	<i>Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів</i>	20

обдарованих дітей. Діти-білінгви. Проблема вищих психічних функцій в нейропсихології. Нейропсихологічні синдроми. Сенсорні та гностичні зорові розлади. Зорові агнозії. Сенсорні і гностичні шкірно-кінестетичні розлади. Тактильні агнозії. Сенсорні і гностичні слухові розлади. Слухові агнозії. Порушення довільних рухів і дій. Проблема апраксії. Порушення довільної регуляції ВПФ і поведінки в цілому. Порушення мови при локальних ураженнях мозку. Проблема афазій. Порушення пам'яті при локальних ураженнях мозку. Проблема амнезій. Порушення уваги, мислення при локальних ураженнях мозку. Завдання та принципи нейропсихологічної діагностики дітей. Вимоги до матеріалу та методів дослідження. Вимоги до процедури обстеження. Складники схеми дослідження. Проблема нормативів. Система оцінок продуктивності психічної діяльності. Анамнестичні дані та клінічна бесіда. Методи дослідження латеральних переваг. Методи дослідження рухових функцій. Кінестетичний праксис. Кінетичний (динамічний) праксис. Просторовий праксис. Методи дослідження сприйняття. Тактильні та соматогностичні функції. Зоровий, слуховий гнозис. Просторовий гнозис. Методи дослідження пам'яті, мовних, інтелектуальних функцій, емоційно-вольової сфери. Методи нейропсихологічного дослідження просторових уявлень. Написання нейропсихологічного заключення. Основні принципи нейропсихологічної корекції дитячого віку. Стратегії нейропсихологічного втручання. Етапи корекційної роботи. Становлення функціональної системи з опорою на збережені ланки й «вирощування» слабкої ланки в процесі спеціально організованої взаємодії. Корекційно-розвивальна діяльність при функціональній дефіцитарності базальних ядер мозку, стовбурових утворень мозку (дизгенетичному синдрому). Корекційно розвивальна діяльність при функціональній несформованості лобних відділів мозку, лівої скроневої області, мозолистого тіла, правої півкулі. Проблема гетерохронії і асинхронії розвитку. Нейропсихологічний підхід до проблеми труднощів навчання в школі. Механізми труднощів навчання дітей. Методи формування довільної регуляції і контролю діяльності. Методи рухової корекції. Методи когнітивної корекції. Методи розвитку

		особистості та спілкування дитини.		
	Практичне завдання	Творче завдання передбачає захист практичного портфоліо нейропсихологічної діагностики та корекції. Тривалість підготовки до відповіді 20 хв.	Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи: -визначення напрямків роботи – 5 б.; -правильне визначення мети та доцільності завдання – 5 б.; -логічність, послідовність викладення матеріалу – 3 б.; - наведення прикладів корекційних вправ – 7 б.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник. Київ: ДІА, 2019. 148 с.
2. Хомская Е. Д. Нейропсихология. Изд. 4-е. Санкт-Петербург : Питер, 2005. 496 с.

Додаткова:

1. Дегтяренко Т.В., Павлова Н.В. Актуальність міждисциплінарного та нейропсихологічного підходів до діагностики тяжких порушень мовлення у дітей раннього віку. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3771/1/%D0%94%D0%B5%D0%B3%D1%82%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B016.pdf>
2. Логопедія / за ред. проф. М.К. Шеремет. Київ : «Слово», 2015. 672 с.
3. Лопатинська Н. Нейростимуляційні технології у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. URL : <https://media.neliti.com/media/publications/320999-%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97-%D1%83-%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87-7a6dae01.pdf>
4. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. / укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. Київ. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
5. Шеремет М. К. Процюк Р. Г. Функціональна асиметрія головного мозку. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. 2012. Вип. 19(1). С. 292-301. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_sp_2012_19%281%29__34
6. Шеремет М. К., Коломієць Ю. В. Особливості мовленнєвого розвитку церебрально-органічного генезу / М. К. Шеремет, *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2010. Вип. 16. С. 243-246. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2010_16_65
7. Шеремет М. К., Ю. В. Коломієць Нейропсихологічні засади формування мовлення у дітей із ТПМ. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* 2012. Вип. 3. С. 384-393. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2012_3_48
8. Шеремет М. К., Коломієць Ю. В., Алухтіна В. В. Психо-мовленнєвий розвиток дітей із мовленнєвими порушеннями. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2014. Вип. 26. С. 270-274. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_26_58
9. Kurtz E. A. Understanding motor skills in children with dyspraxia, ADHD, autism, and other learning disabilities: A guide to improving coordination. – Jessica Kingsley Publishers, 2007.
10. Petrides M. Neuroanatomy of language regions of the human brain. Academic Press, 2013. Language in our brain : the origins of a uniquely human capacity / Angela D. Friederici ; foreword by Noam Chomsky.
11. Seikel J. A., Drumright D. G., King D. W. Anatomy & physiology for speech, language, and hearing. Cengage Learning, 2015.
12. Whitaker H. A. (ed.). Concise encyclopedia of brain and language. Elsevier, 2010.

Інформаційні джерела:

1. Галущенко В.І. Впровадження кінезіотерапевтичних вправ у реабілітаційно-комплексній роботі з дітьми. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7823/Galushenko.pdf?sequence=1>
2. ГАМК – спосіб залишатись людиною. URL : <https://uanp.org.ua/gamk-sposib-zalyshatys-lyudynoju/>

3. Кашуба Л. В., Стрілець В. С. Нейропсихологічний підхід у компенсації порушень мовлення. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/download/9341/9038/>
4. Нейропсихологічний підхід до діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. URL : <http://cprpp.kupyansk-rada.gov.ua/news/id/17224>
5. Нова теорія роботи мозку. URL : <https://uanp.org.ua/nova-teoriya-roboty-mozku/>
6. Правда про те, коли ми відчуваємо біль. URL : <https://uanp.org.ua/pravda-pro-te-koly-my-vidchuvayemo-bil/>
7. Роль скроневої частки кори головного мозку у прийнятті рішень. URL : <https://uanp.org.ua/6472-2/>
8. Українська асоціація нейропсихології. URL : <https://uanp.org.ua/>
9. Як навчається мозок? Частина 1 з 4. URL : <https://uanp.org.ua/yak-navchayetsya-mozok-chastyna-1-z-4/>
10. What is a neuropsychologist and neuropsychological testing. URL : <http://www.associatesinneuropsychology.com/what-is-neuropsychologist-and-neuropsychological-testing>